

MEZINÁRODNÍ ODPOVĚDNOST

Seminář III

Zdeněk Nový

Myšlenka mezinárodní odpovědnosti

- Porušení závazku s sebou nese povinnost nápravy (Stálý dvůr mezinárodní spravedlnosti in re Chorzów factory, 1928)
- > princip mezinárodního práva

Mezinárodní v vnitrostátní odpovědnost

- Rozdílná metoda regulace:
- MP – horizontální
- VP - vertikální
- Obecně VP v oblasti odpovědnosti rozvinutější (dědictví římského práva)

Prameny mez. odpovědnosti

- Není zde závazná mez. smlouva o odpovědnosti
 - Existuje však Návrh článků o odpovědnosti států (2001)
- > vychází z obyčejových pravidel, a je i pokrokovou kodifikací (pravidla se musí ustálit až praxí států)

Terminologie

- Responsibility v liability
- Responsibility – odpovědnost za porušení MP
- Liability – odpovědnost za jednání nezakázané MP

Subjekty odpovědnosti v MP

- 1. stát
- 2. mezinárodní organizace
- 3. jednotlivec

Základ odpovědnosti státu

- 1. jednání či opominutí porušující mezinárodní závazek státu (*internationally wrongful act*)
- 2. Přičitatelnost

Porušení mezinárodního závazku

- Předmět porušení - kterýkoliv závazek z MP (viz také čl. 38 Statutu MSD)
- Teorie někdy rozlišuje:
 - tzv. obligations de résultat (dosažení určitého výsledku) a
 - obligations de moyen (použití určitého prostředku neboli chování)
- I opomenutí (MSD in Re Průliv Korfu, 1949)

Objektivní v subjektivní odpovědnost

- Návrh článků zakotvuje objektivní odpovědnost
- Subjektivní prvky nanejvýš vzaty v potaz u okolností vylučujících portiprávnost

Přičitatelnost

- Orgány státu de jure
- Orgány státu de facto

Orgány de jure

- Státní orgány:
 - ▣ Výkonné (odepření imunity diplomatu vysílajícího státu)
 - ▣ Legislativní (neprovedení mez. závazku)
 - ▣ Soudní (odepření přístupu k soudu)
 - ▣ Samosprávné
 - ▣ Jednotky federace
- Pojem státní orgán vykládán široce

Orgány de jure (2)

- Přičítá se i chování orgánu ultra vires

Orgány de facto

- Parastátní jednotky
- Soukromé osoby (Test efektivní kontroly)
- Státu není možno bez dalšího přičítat chování právnických osob, jež založil
- Nečinnost státu – In re Diplomatického a konzulárního personálu USA v Teheránu (MSD, 1980)

Problémy spojené s přičitatelností

1. Jednání soukromých FO i PO (např. soukromé bojové společnosti)
 - Stát odpovídá, pokud jednaly soukromé osoby dle pokynů státu nebo jsou státem řízeny
 - > princip „efektivní kontroly“ (MSD in re *contras* v *Nicaraguy*)
 - > princip „celkové kontroly“ (např. MTT in re *Prosecutor v Tadić*)
2. Jednání vojenských jednotek států pod záštitou mezinárodní organizace – odpovědný stát, či MO? (Případy *Behrami*, *Saramati* a *Al-Jedda* u ESLP)

Problémy spojené s přičitatelností (2)

- Tzv. failed states – orgány zcela ztratily kontrolu nad územím a obyvatelstvem (Somálsko od konce 80. let)
- nebo tzv. failing states – orgány kontrolují část území a dále se snaží zajistit kontrolu nad jeho zbytkem (Rwanda, poč. 90. let)

Příklady

- Caire (1929, Francouzsko-Mexická komise) – vražda francouzského občana spáchaná mexickými důstojníky -> odpovědnost státu Mexiko
- Eichmann
- Al-Káidá